

Limosella aquatica

Ävjebrodd

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Lamiales (plisterordningen), **Familj:** Scrophulariaceae (flenörtsväxter), **Släkte:** *Limosella* (ävjebroddar), **Art:** *Limosella aquatica* - ävjebrodd L.
Synonymer: *Dyört*

Kännetecken

Ävjebrodd är en ettårig oansenlig art med bladrossetter av smalt spatelformade blad och ovanjordiska rotsläende utlöpare. Den liknar strandranunkel och skiljs säkrast från denna art på de vita femflikiga blommorna som sitter på korta skaft i mitten på bladrossetten. Plantor under vattenytan har ofta trådsmla blad och blommor som inte öppnar sig.

Utbredning och status

Ävjebroddens utbredning är cirkumpolär och omfattar stora delar av det norra halvklotet. Arten finns spridd över större delen av den Skandinaviska halvön men är sällsynt i Norge. Den är påträffad i alla svenska landskap men med en koncentration till kusterna, de större sjöarna och vissa älvdalar. Ävjebrodden har på många håll gått starkt tillbaka, t ex i Uppland, Gästrikland, på Öland och i Västergötland. Längs västkusten där arten växer i hållkar i havsbandet och längs Bottenvikskusten har den klarat sig bättre. Här finns fortfarande stora populationer utan tecken på tillbakagång.

Ekologi

Ävjebrodden förekommer på grunda leriga-sandiga sedimentstränder i botten av djupa havsvikar, vid mynningsområden till större vattendrag eller på regelbundet blottade bottnar vid större sjöar eller älvar. Arten gynnas av kontinuerlig sedimenttillförsel eller omrörning. Ävjebrodden gror på land men kan fortsätta blomning och frösättning under vatten (självbefruktad). Den gynnas av stora naturliga vattenståndsväxlingar med blottlagda bottnar och iserosion som undanrörjer vass och annan hög, tät vegetation. På många lokaler med mindre vattenståndsväxlingar är strandbete en förutsättning för att konkurrerande vegetation skall hållas undan. Efter västkusten förekommer ävjebrodden ganska allmänt i hållkar som torkar ut med jämna mellanrum. Den kan variera starkt i antal mellan torra och fuktiga somrar.

Hot

Upphörande strandbete och igenväxning är akuta hot på många lokaler. Vattenreglering och överdämning har tidigare förstört åtskilliga lokaler. Övergödning med långsiktiga vegetationsförändringar i form av igenväxning kan också vara ett allvarligt hot på sikt.

Åtgärder

Artens utveckling bör följas och rikliga lokaler bör skyddas då de ofta innehåller andra rödlistade arter som t.ex. rödlänke, fyrling, ävjepilört och slamkrypor. Det är viktigt att en bra beteshävd upprätthålls på lokaler där detta är en förutsättning för ävjebroddens trivsel.

Övrigt

Utländska namn – DK: Dyndurt, NO: Evjebrodd, FI: Mutayrtti, GB: Mudwort.

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 3150 Naturligt näringsrika sjöar (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON)), Typisk art i 1150 Laguner (Boreal region (BOR)), Typisk art i 3210 Större vattendrag (Boreal region (BOR))

Litteratur

Bertilsson, A. m fl 2002. *Västergötland flora*. Lund.

Georgson, K. m fl 1997. *Hallands flora*. Lund.

Mascher, J. W. 1990. *Ångermanlands flora*. Lund.

Malmgren, U. 1982. *Västmanlands Flora*. Motala.

Rydberg, H & Wanntorp, H-E. 2001. *Sörmlands Flora*. Botaniska Sällskapet i Stockholm.

Sterner R. 1986. *Ölands kärlväxtflora*. Andra reviderade upplagan utgiven av Åke Lundqvist. Lund.

Författare

Peter Ståhl 2005. © ArtDatabanken, SLU 2006.